

Utlåtande 2013: RV+RVII (Dnr 325-1033/2012)

Riktlinjer om Lex Sarah

Framställan från äldrenämnden och socialnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Riktlinjer om Lex Sarah, enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Socialnämnden och äldrenämnden ges i uppdrag att ta fram nämnds-specifika rutiner utifrån riktlinjer om Lex Sarah.
3. I enlighet med stadsledningskontorets synpunkter ska de nämnds-specifika riktlinjerna förtydligas när det gäller punkt 6.7.

Föredragande borgarråden Joakim Larsson och Anna König Jerlmyr
anför följande.

Ärendet

Den 1 juli 2011 infördes nya bestämmelser om Lex Sarah i socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Lex Sarah utvidgades till att gälla inom hela socialtjänsten inklusive verksamhet vid Statens Institutionsstyrelse (SiS) samt i verksamhet enligt LSS.

Mot bakgrund av förändringarna i lagstiftningen har ett förslag till stadsgemensamma riktlinjer för Lex Sarah tagits fram. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa ett enhetligt arbetssätt i staden avseende kommunens ansvar för Lex Sarah.

Beredning

Ärendet har beretts av socialförvaltningen och äldreförvaltningen och remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, servicenämnden och samtliga stadsdelsnämnder.

Stadsledningskontoret välkomnar stadsgemensamma riktlinjer för att säkerställa ett enhetligt arbetssätt i staden. Det är även positivt att socialnämnden och äldrenämnden uppdras att utarbeta rutiner för uppföljning av inkomna rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen samt för inkommen information, rapporter och anmälningar från enskild verksamhet, som ett led i att kvalitets-säkra verksamheterna.

Arbetsmarknadsnämnden anser att de föreslagna riktlinjerna är tydliga och ger god vägledning i förvaltningens fortsatta arbete i hur arbetet med Lex Sarah ska bedrivas både vad avser rutiner för handläggning, beslutanderätt och delegering.

Servicenämnden anser att förslaget till riktlinjer för Lex Sarah är bra. I dokumentet klargörs utgångspunkter för förvaltningarnas och verksamheternas tillämpning av bestämmelserna på området. Riktlinjerna anknyter på ett tydligt sätt till de i sammanhanget viktigaste lagrummen och föreskrifterna.

Utbildningsnämnden anser att de föreslagna riktlinjerna för Lex Sarah ska tillämpas av de nämnder som handlägger eller utför någon form av verksamhet enligt SoL eller LSS. Nämnden instämmer i behovet av för staden gemensamma riktlinjer för Lex Sarah och har inget att anföra mot eller tillägga till de föreslagna riktlinjerna.

Bromma stadsdelsnämnd anser att beslut om nya riktlinjer bör tas efter det att Socialstyrelsens handbok har publicerats, för att behandla de frågor och situationer som är specifikt för Stockholms stad. Riktlinjerna bör då, så långt det är möjligt, säkra ett enhetligt arbetssätt i staden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att det är bra att socialnämnden och äldrenämnden även får i uppdrag att ta fram gemensamma rutiner för uppföljning av rapporter och anmälningar inom stadens socialtjänst och verksamhet enligt LSS. De ser däremot att det är till fördel om även stadsdelsförvaltningarna har möjlighet att delta eller lämna synpunkter på det fortsatta arbetet med framarbetande av gemensamma rutiner för uppföljning och koppling till stadens kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i verksamheterna.

Farsta stadsdelsnämnd anser att Lex Sarah-ansvaret måste förtydligas i riktlinjerna. Mandat att i strid med enhetschefens uppfattning vidta åtgärder i verksamheten kan bara ligga hos överordnad chef, alternativt hos tillsynsmyndigheten Socialstyrelsen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att det är positivt att staden har tagit fram gemensamma riktlinjer för Lex Sarah. Nämnden anser att förslaget till riktlinjer är bra, särskilt under de områden där bestämmelserna har förtydligats, t.ex. om tillämpningsområde, om vad det innebär att medverka till god kvalitet, rapporteringsskyldigheten och om vad som kan vara ett missförhållande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att riktlinjerna är bra och på de flesta punkter tydliga. Syftet med Lex Sarah har i och med det nya regelverket blivit mer konstruktivt. Verksamheterna ska tänka förebyggande, inte skuldbelägga enskilda medarbetare utan lyfta frågorna en nivå och istället se till systematiska fel i verksamheten.

Kungsholmens stadsdelsnämnd anser att det bör framgå i riktlinjerna att beslut från Socialstyrelsen ska anmälas i nämnd och att berörd enskild och verksamhet ska informeras om beslutet, samt att nämndens befintliga rutiner för Lex Sarah ska uppdateras utifrån de riktlinjer som kommunfullmäktige fastställer.

Norrmalms stadsdelsnämnd är positiv till förslaget till för Stockholms stad gemensamma riktlinjer. Riktlinjerna har på ett tydligt och strukturerat sätt anpassats till den nu aktuella lagstiftningen och tydliggör också ansvarsfördelningen mellan olika befattningshavare och nämndens roll. Som framgår av förslaget är syftet med riktlinjerna att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling inom staden. Det är därför positivt att socialförvaltningen, äldreförvaltningen och stadsledningskontorets juridiska avdelning planerar att genomföra utbildningar för implementering av riktlinjerna.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd anser att ett nätverk med företrädare för stadens stadsdelsförvaltningar, socialförvaltningen och äldreförvaltningen bör skapas för att undanröja brister i tolkningen av de föreslagna riktlinjerna för Lex Sarah.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd stödjer de föreslagna riktlinjerna för tillämpning av Lex Sarah. Riktlinjerna är detaljerade och tydliga och förtydligar ett redan etablerat arbetssätt. Förslaget om en neutral Lex Sarah-ansvarig innebär ett förtydligande.

Skärholmens stadsdelsnämnd ser positivt på socialnämndens förslag till riktlinjer för Lex Sarah. Som ett led i att kvalitetssäkra verksamheterna inom socialtjänsten och verksamhet enligt LSS ser nämnden vinster i att socialnämnden och äldrenämnden får i uppdrag att utarbeta stadsövergripande rutiner gällande uppföljning av rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen då detta säkerställer ett enhetligt arbetssätt i staden.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att det är bra att riktlinjer tagits fram. Riktlinjerna ger stöd i hanteringen av Lex Sarah ärenden. Med riktlinjerna ökar förutsättningen att behandla ärenden likartat i Stockholms stad, vilket ökar rättsäkerheten för den enskilde. Förutsättningarna för att hanteringen av Lex Sarah ärenden ska fungera på ett tillfredställande sätt är dock att det finns välfungerande system för synpunkter och klagomål på varje förvaltning. Det är också angeläget att det pågår ett systematiskt arbete med Risk och väsentlighetsanalyser, där Lex Sarah anmälningarna beaktas.

Södermalms stadsdelsnämnd anser det positivt med stadsgemensamma riktlinjer för att säkerställa ett enhetligt arbetssätt i staden. Positivt är också att socialnämnden och äldreomsorgsnämnden uppdras att utarbeta rutiner för uppföljning av inkomna rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen samt inkommen information och rapporter och anmälningar från enskild verksamhet, som ett led i att kvalitetssäkra verksamheterna.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att de föreslagna riktlinjerna i stort är bra och ger tydliga anvisningar om hur rapportering samt anmälan av Lex Sarah ska hanteras. Det är viktigt att staden har ett enhetligt arbetssätt när det gäller Lex Sarah och att det tydligt framgår att syftet med detta är att förbättra kvaliteten i den egna verksamheten. De nya bestämmelserna som innebär att det ska finnas Lex Sarah-ansvariga inom respektive nämnd som tar emot och utreder rapporter om Lex Sarah samt att rapporteringsskyldigheten har utvidgats till att omfatta hela socialtjänsten, medför att behovet av administrativa resurser ökar inom nämnden. Det är viktigt att denna aspekt också beaktas i sammanhanget.

Östermalms stadsdelsnämnd välkomnar att de föreslagna riktlinjerna tydliggör skillnaderna vid handläggning och ansvar för verksamhet i egen regi och för enskilt driven verksamhet samt att verksamhet som drivs som entreprenad ska likställas med privat verksamhet. I de lokala rutiner som är under utarbetande kommer skillnaden vid handläggning för de olika regiformerna beaktas.

Våra synpunkter

I och med de nya bestämmelserna om Lex Sarah i socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) som infördes den 1 juli 2011 har Stockholms stad arbetat fram riktlinjer för Lex Sarah där hela socialtjänsten omfattas, inte bara verksamheter som vänder sig till äldre eller till personer med funktionsnedsättning.

Riktlinjernas syfte är att säkerställa att alla nämnder inom Stockholms stad arbetar enhetligt gällande Lex Sarah, vilket ökar rättsäkerheten för den enskil-

de. Varje berörd nämnd ska utifrån de stadsgemensamma riktlinjerna ta fram egna rutiner för Lex Sarah.

Alla som får insatser via socialtjänsten ska få stöd och hjälp av god kvalitet. Verksamheterna ska arbeta förebyggande mot brister och missförhållanden, och om sådana ändå inträffar ska de åtgärdas skyndsamt. Personalen ska rapportera alla missförhållanden, utan att ta ställning till om de är allvarliga eller inte. Vid de tidpunkter som verksamheten pågår ska det finnas personal med arbetsledande ansvar som har mandat att vidta omedelbara åtgärder för att rätta till missförhållandet eller den påtagliga risken för missförhållande samt vid extraordinära händelser omgående informera närmast överordnade chef. Verksamheter drivna på entreprenad likställs med privata verksamheter.

Det är viktigt att säkerställa att all personal och medarbetare har kunskap och förståelse om Lex Sarah. Utbildning och implementering av riktlinjerna kommer att ske i samverkan med socialnämnden, äldre- och barnnämnden och stadsledningskontorets juridiska avdelning. Staden ska kontinuerligt säkerställa kunskapen och rutinerna i Stockholms stad. Vi vill framhålla vikten av att staden centralt följer upp tillämpningen av de gemensamma riktlinjerna.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Riktlinjer för Lex Sarah

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Karin Wanngård (S) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

- Att delvis bifalla borgarrådets förslag till beslut
- Utöver detta anföras

Det är välbehövligt att riktlinjerna för Lex Sarah uppdateras och tillämpas enhetligt i staden. Vidare är det nödvändigt att det tas fram nämndsspecifika rutiner utifrån riktlinjerna.

För att Lex Sarah ska fungera som det är tänkt måste medarbetare våga anmäla. Det finns all anledning att tro att anställda kan dra sig för att göra det, för att inte stöta sig med chefen eller ledningen. Inte minst är det troligt eftersom situationen direkt eller indirekt kan höra samman med bristande resurser.

Vi menar att det även måste gå att göra anmälningar anonymt till ansvarig myndighet. Plikten att anmäla borde också kombineras med ett skydd mot att arbetsgivaren eventuellt försöker ta reda på vem som anmält eller att en som anmält på något sätt drabbas negativt av detta.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Riktlinjer om Lex Sarah, enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Socialnämnden och äldrenämnden ges i uppdrag att ta fram nämndspecifika rutiner utifrån riktlinjer om Lex Sarah.
3. I enlighet med stadsledningskontorets synpunkter ska de nämndspecifika riktlinjerna förtydligas när det gäller punkt 6.7.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Anna König Jerlmyr och Joakim Larsson

Ulrika Gunnarsson

ÄRENDET

Den 1 juli 2011 infördes nya bestämmelser om Lex Sarah i socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Lex Sarah utvidgades till att gälla inom hela socialtjänsten inklusive verksamhet vid Statens Institutionsstyrelse (SiS) samt i verksamhet enligt LSS. De nya bestämmelserna ska säkerställa att personer som är i behov av socialtjänstens insatser ska få dessa med god kvalitet. Fel, brister och missförhållanden ska så långt möjligt förebyggas och, om de ändå inträffar, åtgärdas så snabbt som möjligt.

Mot bakgrund av förändringarna i lagstiftningen har ett förslag till stadsgemensamma riktlinjer för Lex Sarah tagits fram. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa ett enhetligt arbetssätt i staden avseende kommunens ansvar för Lex Sarah. Berörda nämnder har i samband med att de nya Lex Sarah-bestämmelserna infördes uppmanats att ta fram preliminära rutiner.

Nya bestämmelser för Lex Sarah

De nya bestämmelserna innebär bland annat att Lex Sarah utvidgas till att omfatta hela socialtjänsten. Tidigare har Lex Sarah enbart gällt i verksamheter som vänder sig till äldre eller till personer med funktionsnedsättning. En annan nyhet är att personalen ska rapportera alla missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden, utan att ta ställning till om de är allvarliga eller inte.

Riktlinjernas omfattning

Syftet med de föreslagna riktlinjerna är att alla nämnder inom Stockholms stad ska ha ett enhetligt arbetssätt. Förslaget omfattar följande delar.

- Rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden.
- Ta emot rapporter från anställda.
- Vidta omedelbara åtgärder.
- Utredning, dokumentation och beslut i Lex Sarah-ärenden.
- Anmälan till Socialstyrelsen.
- Ta emot information från utförare hos annan nämnd eller enskild verksamhet.
- Ta fram nämndens specifika rutiner för Lex Sarah.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2012 följande.

1. Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till riktlinjer för Lex Sarah.
2. Socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att ge socialförvaltningen och äldreförvaltningen i uppdrag att gemensamt utarbeta rutiner för uppföljning av rapporter och anmälningar enligt Lex Sarah inom stadens socialtjänst och verksamhet enligt LSS.

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m fl. (S), ledamoten Stefan Nilsson m fl. (MP) och tjänstgörande ersättaren Jackie Nylander (V), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 14 maj 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta föreliggande riktlinjer för Lex Sarah.

Förvaltningen föreslår vidare att socialnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att uppdra åt socialförvaltningen och äldreförvaltningen att utarbeta rutiner för uppföljning av inkomna rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen samt inkommen information och rapporter och anmälningar från enskild verksamhet, som ett led i att kvalitetssäkra verksamheterna.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2012 följande.

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till riktlinjer för tillämpning av Lex Sarah i Stockholms stad.
2. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till riktlinjer för tillämpning av Lex Sarah.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att ge äldreförvaltningen och socialförvaltningen i uppdrag att gemensamt utarbeta rutiner för uppföljning av rapporter och anmälningar enligt Lex Sarah inom stadens socialtjänst och verksamhet enligt

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Christoffer Ödmann m fl. (MP)
och ledamoten Torun Boucher (V), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 maj 2012 har i huvudsak
följande lydelse.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa ett enhetligt arbetssätt i staden när det gäller
kommunens ansvar för Lex Sarah.

Förslaget omfattar riktlinjer för att

- Rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden
- Ta emot rapporter om missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden från anställda m fl. i nämndens egen regi
- Vidta omedelbara åtgärder
- Utredda och dokumentera samt fatta beslut i Lex Sarah-ärenden
- Anmäla allvarliga missförhållanden eller påtagliga risker för allvarliga missförhållanden till Socialstyrelsen
- Ta emot information från utförare i annan nämnd och i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet, som på nämndens uppdrag ger insatser till en enskild som berörs av en rapport eller anmälan till Socialstyrelsen
- Utarbeta rutiner för Lex Sarah.

Äldreförvaltningen, socialförvaltningen och stadsledningskontorets juridiska avdelning planerar att genomföra utbildningar i de nya riktlinjerna om de antas. Berörda nämnder kommer att behöva anpassa sina nuvarande rutiner för Lex Sarah till stadens riktlinjer.

Vidare behöver förvaltningarna gemensamt utarbeta rutiner för uppföljning av inkomna rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen samt inkommen information och rapporter och anmälningar från enskild verksamhet, som ett led i att kvalitetssäkra verksamheterna.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, servicenämnden och samtliga stadsdelsnämnder.

<i>Innehållsförteckning</i>	<i>Sid</i>
Stadsledningskontoret	10
Arbetsmarknadsnämnden	11
Servicenämnden	12

Utbildningsnämnden	13
Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 februari 2013 har i huvudsak följande lydelse.	13
Bromma stadsdelsnämnd	13
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	14
Farsta stadsdelsnämnd	15
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	16
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	17
Kungsholmens stadsdelsnämnd	18
Norrmalms stadsdelsnämnd	19
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	20
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	20
Skärholmens stadsdelsnämnd	21
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	21
Södermalms stadsdelsnämnd	22
Älvsjö stadsdelsnämnd	23
Östermalms stadsdelsnämnd	24

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret välkomnar stadsgemensamma riktlinjer för att säkerställa ett enhetligt arbetssätt i staden. Positivt är också att socialnämnden och äldre- och barnnämnden uppdras att utarbeta rutiner för uppföljning av inkomna rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen samt inkommen information och rapporter och anmälningar från enskild verksamhet, som ett led i att kvalitetssäkra verksamheterna.

Stadsledningskontoret anser vidare att stadsdelsnämnderna ska ges möjlighet att delta i arbetet med framtagande av gemensamma rutiner för uppföljning och koppling till stadens kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i verksamheterna.

Stadsledningskontoret anser att riktlinjerna behöver förtydligas avseende skrivningen på sid 12. "Det behöver alltid finnas någon som kan ta emot rapporter vid de tidpunkter som en verksamhet pågår. Om verksamhet bedrivs dygnet runt måste det finnas någon utvald person som ska ta emot rapporter under t.ex. kvällar, helger och nätter. Det måste också finnas någon som tar emot rapporter vid frånvaro t.ex. vid semester eller sjukdom". Stadsledningskontoret menar att det överordnade är att det finns personal med arbetsledande ansvar som har mandat att vidta omedelbara åtgärder för att rätta till missförhållandet eller den påtagliga risken för missförhållande samt vid extraordinära händelser omgående informera närmast överordnad chef. Mottagandet

av den skriftliga rapporten är av underordnad betydelse i det akuta skedet under kvällar, nätter och helger.

Som svar på remissen ” förslag till riktlinjer om Lex Sarah” hänvisas till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 mars 2013 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att de föreslagna riktlinjerna är tydliga och ger god vägledning i förvaltningens fortsatta arbete i hur arbetet med lex Sarah ska bedrivas både vad avser rutiner för handläggning, beslutanderätt och delegering.

Lex Sarah är en del av det systematiska kvalitetsarbetet och syftar till att säkerställa att personer som är i behov av socialtjänstens insatser ska få dessa med god kvalitet. Lex Sarah ska inarbetas som en del av förvaltningens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Lex Sarah är tillämplig på var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten och Jobbtorg Stockholm. Uppgifter som utförs inom Jobbtorg Stockholm är socialtjänst-uppgifter. Anställda ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet och rapportera missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden. Lex Sarahbestämmelserna ska tillämpas både vid handläggning av ärenden och vid genomförande av insatser.

Fel, brister och missförhållanden ska så långt möjligt förebyggas och, om de ändå inträffar, åtgärdas så snabbt som möjligt. Var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet och rapportera missförhållanden eller påtagliga risker för missförhållanden. Den som rapporterar behöver inte ta ställning till allvarlighetsgraden. Anställda ska, som ett led i kvalitetsarbetet och dess utveckling, uppmuntras att påtala missförhållanden eller risker för missförhållanden.

Rapporteringsskyldighet uppstår i den nämnd där bristen påtalas och den möjligheten står öppen för alla, även nämndens ledamöter.

För verksamhet som upphandlats för aspiranterna på Jobbtorg Stockholm gäller att leverantören ansvarar för att leverantörens personal känner till skyldigheten att rapportera missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden enligt 14 kap 3 § SoL. Leverantören ska i enlighet med Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2011:5 ha skriftliga rutiner för hur skyldigheten att rapportera, utreda, avhjälpa och undanröja missförhållanden och risker för missförhållanden ska fullgöras. Leverantören har skyldighet att informera Arbetsmarknadsnämnden om mottagna rapporter. Som ytterst ansvarig för socialtjänsten åligger det Arbetsmarknadsnämnden att följa upp verksamheten och som en del av uppföljningsarbetet bör nämnden hålla sig informerad om vilka åtgärder leverantören vidtagit med anledning av rapporterade missförhållanden.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 mars 2013 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen stödjer förslaget till riktlinjer för Lex Sarah. I dokumentet klargörs utgångspunkter för förvaltningarnas och verksamheternas tillämpning av bestämmelserna på området. Riktlinjerna anknyter på ett tydligt sätt till de i sammanhanget viktigas-

te lagrummen och föreskrifterna.

Lex Sarah syftar ytterst till att säkerställa att alla personer som har bistånd/stöd inom socialtjänsten eller enligt LSS får insatser av god kvalitet. En lagstadgad skyldighet att anmäla brister förväntas, tillsammans med olika former av kvalitetssäkring och tillsyn, kunna bidra till bättre uppföljning och förebyggande insatser. För att dessa intentioner ska infrias bör stadens anvisningar för uppföljning av rapporter och anmälningar innehålla riktlinjer för uppföljning av enskilda ärenden såväl som för det förebyggande arbetet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 mars 2013 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 februari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

De föreslagna riktlinjerna för Lex Sarah ska tillämpas av de nämnder som handlägger eller utför någon form av verksamhet enligt SoL eller LSS. Inom utbildningsnämnden bedrivs verksamhet enligt LSS; korttidstillsyn för skolungdom över 12 år.

Förvaltningen instämmer i behovet av för staden gemensamma riktlinjer för Lex Sarah och har inget att anföra mot eller tillägga till de föreslagna riktlinjerna.

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden besluta att som svar på remissen överlämna detta tjänsteutlåtande och att beslutet justeras omedelbart.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att godkänna förvaltningens svar på remissen och överlämna det till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Helen Törnqvist (C), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Obermüller (MP), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 september 2012

har i huvudsak följande lydelse.

Den 15 december 2011 tog Bromma stadsdelsnämnd beslut om rutin för Lex Sarah.

Rutinen är ett förtydligande av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5) och innefattar ovanstående punkter. I rutinen har nämnden beskrivit vilken befattning i förvaltningen som tar emot rapporter från verksamheter i egen regi och information från enskilda verksamheter. Rutinen beskriver även vilken befattning i förvaltningen som ansvarar för utredning av rapporter och beslut samt rutin för anmälan till Socialstyrelsen. De förslag till riktlinjer som lämnats på remiss är i huvudsak ett förtydligande av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5).

Socialstyrelsen har under det gångna året uppmärksammat behovet av att fördjupa vägledningen om vad som avses med missförhållanden och allvarliga missförhållanden. Socialstyrelsen beräknar ha en handbok om Lex Sarah klar i november 2012. De föreslagna riktlinjerna ger ingen vägledning i frågan, annat än hänvisning till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5).

Förvaltningen föreslår att beslut om nya riktlinjer tas efter det att Socialstyrelsens handbok har publicerats, för att behandla de frågor och situationer som är specifikt för Stockholms stad. Riktlinjerna bör då, så långt som det är möjligt, säkra ett enhetligt arbetssätt i staden.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Rosa Lundmark (V) och ledamoten Magnus Dannqvist m fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Åsa Öckerman m fl. (MP), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har i stort inget att erinra mot de föreslagna riktlinjerna.

I avsnittet om mottagare av rapporter 6.7 råder dock tveksamhet om vad som avses med rapportmottagning under kvällar helger och nätter och vidtagande av omedelbara åtgärder där detta krävs. På enheterna svarar självklart enhetschef för att vidta omedelbara åtgärder om så krävs medan de av nämnden utsedda Lex Sarah ansvariga för mottagning av rapporter kommer att få del av rapport första efterföljande vardag om det inträffade och rapporterade missförhållandet sker under kväll helg eller natt. Av-

sikten i riktlinjerna bör förtydligas gällande detta. Förvaltningen tillstyrker förslaget att Socialförvaltningen och Äldreförvaltningen får i uppdrag att även ta fram gemensamma rutiner för uppföljning av rapporter och anmälningar inom stadens socialtjänst och verksamhet enligt LSS, men ser att det är till fördel om även stadsdelsförvaltningarna har möjlighet att delta eller lämna synpunkter på det fortsatta arbetet med framarbetande av gemensamma rutiner för uppföljning och koppling till stadens kvalitetsarbete och kvalitetssäkring i verksamheterna.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslaget till riktlinjer för Lex Sarah.

Reservation anfördes av Sebastian Sandström m fl. (MP) och Lars Bäck (V), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till att staden tar fram gemensamma riktlinjer för Lex Sarah. Förslaget behöver dock förtydligas på några områden.

Rapporteringsskyldigheten

Ett vanligt tillvägagångssätt i de verksamheter som drivs av Farsta stadsdelsnämnd är att den person som uppmärksammar ett missförhållande vänder sig till sin enhetschef, som upprättar en rapport enligt Lex Sarah. Förvaltningen instämmer i att det är en bättre lösning att rapporterna upprättas av den som uppmärksammar missförhållandet och därefter skickas direkt till den person som nämnden har utsett till mottagare. Förvaltningen vill göra kommunstyrelsen uppmärksam på att antalet rapporter kan minska med förslaget, om inte särskilda informations- och utbildningsinsatser genomförs hos baspersonalen.

Lex Sarah-ansvar

I riktlinjerna läggs fast att varje nämnd ska utse någon eller några Lex Sarah-ansvariga inom förvaltningen. Den eller de personerna får ett långtgående ansvar, som bland annat innehåller följande moment.

- Ta emot rapporter under alla de tidpunkter som en verksamhet pågår, det vill säga dygnet runt året om.
- Se till att åtgärder vidtas utan dröjsmål.
- Utredda missförhållandet.
- Utse andra personer som praktiskt ansvarar för att vidta omedelbara åtgärder.

gärder.

Förvaltningen anser att Lex Sarah-ansvaret måste förtydligas i riktlinjerna. Mandat att i strid med enhetschefens uppfattning vidta åtgärder i verksamheten kan bara ligga hos överordnad chef, alternativt hos tillsynsmyndigheten Socialstyrelsen. Endast överordnad chef kan avgöra vilka personer som praktiskt ska ansvara för att vidta åtgärder i en verksamhet. Även i ett ekonomiskt perspektiv är det orimligt att andra än chefer är tillgängliga på telefon dygnet runt.

Av riktlinjerna bör det därför framgå att varje nämnd i sin rutin och delegationsföreteckning ska förtydliga var ansvaret för åtgärder i verksamheten ligger.

Lex Sarah-ansvarig ska enligt förslaget till riktlinjer vara en person som är ”opartisk och neutral i förhållande till verksamheten”. Förvaltningen efterfrågar ett förtydligande av vad det innebär, mot bakgrund av att många nämnder i dag har en organisation där beställar- och utförarenheter lyder under en gemensam avdelningschef.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 följande.

1. Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.
2. Nämnden ger förvaltningen i uppdrag att se över och anpassa de lokala rutinerna för Lex Sarah utifrån stadens riktlinjer.

Reservation anfördes av Eva Fagerhem m.fl. (S), Johan Faxér m.fl. (MP) och Carita Stenbacka Tenezakis (V), *bilaga 1*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till att staden har tagit fram gemensamma riktlinjer för Lex Sarah. Förvaltningen tycker att förslaget till riktlinjer är bra och särskilt under de områden där bestämmelserna har förtydligats, t.ex. om tillämpningsområde, om vad det innebär att medverka till god kvalitet, rapporteringsskyldigheten och om vad som kan vara ett missförhållande. Riktlinjerna och de lokala rutinerna ska vara tydliga och lätta att följa. I verksamheten är det angeläget att ha en ständigt pågående dialog om vad som är god kvalitet, arbeta förebyggande och tidigt uppmärksamma brister och vidta åtgärder för att förhindra att missförhållanden eller risker för missförhållanden uppstår i verksamheten. Kopplingen till verksamhetens ledningssystem och systema-

tiska förbättringsarbete är därför viktigt ha lyfta fram.

I samband med de nya Lex Sarah-bestämmelserna införde förvaltningen två Lex Sarah-ansvariga i stadsdelsförvaltningen samt tog fram preliminära rutiner i avvaktan på stadens gemensamma riktlinjer. Förvaltningen föreslår att förvaltningen får i uppdrag att se över de preliminära rutinerna och anpassa dem efter stadens riktlinjer, efter det att beslut har fattats av kommunfullmäktige.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 september 2012 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen från kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Lars Jakobsson m fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Seyfi Dogan m fl. (S) och vice ordförande Leif Larsson (V), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget och anser att riktlinjerna är bra och på de flesta punkter tydliga.

Syftet med Lex Sarah har i och med det nya regelverket blivit mer konstruktivt. Verksamheterna ska tänka förebyggande, inte skuldbelägga enskilda medarbetare utan lyfta frågorna en nivå och istället se till systematiska fel i verksamheten.

Under punkten 6.2 ges i förslaget till riktlinjer bra och belysande exempel på vilka som inte omfattas av rapporteringsskyldigheten.

Under punkten 6.3 talas det om att rapporteringsskyldigheten gäller den *egna verksamheten* d.v.s. i nämndens fall kommunalt driven verksamhet inom Hässelby-Vällingby stadsdelsområde. Privat verksamhet och verksamhet som drivs på entreprenad har också rapporteringsskyldighet enligt Lex Sarah, jmf punkt 6.8 och 10.2, men de fullgör denna plikt själva. Stadsdelsnämnden har dock alltid ett uppföljningsansvar för individen och att denne får insatser enligt god kvalitet.

Riktlinjerna beskriver i punkten 6.2 andra stycket att med brister i den egna verksamheten ska även förstås tecken på brister som upptäcks i den egna verksamheten även om det står klart att bristerna inte ursprungligen uppstått i den egna verksamheten t.ex. tecken på vanvård hos en person som flyttar från ett boende utanför verksamheten till ett inom verksamheten. Detta resonemang är enligt förvaltningens mening lite motsägelsefullt. Det är visserligen möjligt att tänka sig att missförhållandet då rör kommunikation, den egna verksamheten har inte haft kännedom om vanvården före

flytten, eller ett missförhållande rörande individuppföljning om det är en brukare tillhörande den egna förvaltningen. Detta stycke skulle dock vinna på utförligare exempel.

I stycket 6.4 framgår att rapporteringsskyldigheten aldrig kan fullgöras med en anonym rapport. För att Lex Sarah ska bli ett verkningsfullt instrument att komma åt och förebygga missförhållanden är det viktigt att rapporterna inte är anonyma. Riktlinjerna skulle dock kunna förtydligas med att om det *ändå* inkommer en anonym rapport så är Lex Sarah- ansvarig skyldig att fullgöra rapporteringsplikten.

I stycket 6.6 framgår att även missförhållanden eller risk för missförhållanden som rör någon som kan komma ifråga för insats ska rapporteras. Även i uppsökande verksamhet eller under handläggning av ett ärende kan missförhållanden uppstå.

I stycket 6.6.1. ges flera tydliga exempel på vad som är ett missförhållande men förvaltningen önskar exempel även på missförhållande i ovanstående situationer.

Förvaltningen anser att detta är en viktig punkt att ta upp i den gemensamma utbildningen socialförvaltningen, äldreförvaltningen och stadsledningskontorets juridiska avdelning planerar att hålla. Det är viktigt att stadsdelarna får en gemensam syn på vad som är ett *allvarligt* missförhållande eller en *påtaglig risk för allvarligt* missförhållande. Det är även viktigt att utbildningen genomförs i samarbete med Socialstyrelsen så att inte staden utvecklar en egen tolkning som avviker från Socialstyrelsens.

I stycket 8 framgår mycket tydligt nämndens ansvar när det gäller enskilda verksamheter och att enskilda verksamheter är skyldiga att informera om mottagna rapporter men är inte, inom ramen för Lex Sarah, skyldiga att redovisa utredningen eller vilka åtgärder som vidtagits.

När det gäller utredningsförfarandet i stycke 9 så är det mycket tydligt vad en utredning ska innehålla. Det är viktigt att förvaltningarna arbetar aktivt för att utveckla dokumentationen av händelser av betydelse så att den sker löpande.

Staden har tagit fram en gemensam blankett för rapport enligt Lex Sarah. Det är enligt förvaltningens mening önskvärt att motsvarande tas fram när det gäller utredningen så att stadsdelarna använder samma rubriker och layout.

I stycket 11.5 framgår tydligt vikten av att en rapport om missförhållande inte bör utredas av närmast berörda chef eller arbetsledare. Detta är viktigt av flera skäl, dels för att jävssituationer kan uppstå men också för att det kan vara svårt att se sin egen verksamhet helt objektivt och inte hamna i försvarsställning.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att överlämna föreliggande yttrande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Anders Ödmark m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Catarina Agrell m.fl. (S) och Reijo Kittilä (V),

bilaga 1.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har följande synpunkter på förslaget till riktlinjer, som i huvudsak är bra och informativa.

På sidan 11 under rubriken *6.7 Mottagare av rapporter*, angående kravet att någon ska kunna ta emot rapporter vid de tidpunkter som en verksamhet pågår, finns en otydlighet. Om en verksamhet bedrivs dygnet runt ska någon utvald person kunna ta emot rapporter på kvällar, helger och nätter samt vid frånvaro som semester och sjukdom. Det bör tydligare framgå om varje stadsdelsförvaltning har detta ansvar eller om det kan avse stadens övergripande funktioner, såsom socialjouren eller trygghetsjouren, när ordinarie personal inte är i tjänst.

På sidan 22 under rubriken *11.5.3 Rutiner för vem som ska avsluta utredningen med ett beslut* behöver texten förtydligas så att det framgår att det är Socialstyrelsen som fattar slutgiltigt beslut om de åtgärder som vidtagits är tillräckliga.

Det bör också framgå i riktlinjerna att beslut från Socialstyrelsen ska anmälas i nämnd och att berörd enskild och verksamheten ska informeras om beslutet, samt att nämndens befintliga rutiner för Lex Sarah ska uppdateras utifrån de riktlinjer som Kommunfullmäktige fastställer.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att besvara remissen med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget till för Stockholms stad gemensamma riktlinjer. Riktlinjerna har på ett tydligt och strukturerat sätt anpassats till den nu aktuella lagstiftningen och tydliggör också ansvarsfördelningen mellan olika befattningshavare och nämndens roll.

Som framgår av förslaget är syftet med riktlinjerna att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling inom staden. Det är därför positivt att socialförvaltningen, äldreförvaltningen och stadsledningskontorets juridiska avdelning planerar att genomföra utbildningar för implementering av riktlinjerna.

Trots tydliga riktlinjer finns det alltid en risk för olika tolkningar och därmed olika

rutiner och arbetssätt. Det är därför viktigt att skapa forum för diskussion och erfarenhetsutbyte stadsdelsförvaltningarna emellan. Ett nätverk för stadsdelsförvaltningarnas Lex Sarah-ansvariga skulle kunna fylla en sådan funktion.

Förvaltningen vill framhålla vikten av att staden centralt följer upp tillämpningen av de gemensamma riktlinjerna.

Norrmalms stadsdelsnämnd har, i avvaktan på gemensamma riktlinjer för staden, antagit preliminära rutiner för rapportering, hantering och anmälan enligt de nya Lex Sarah-bestämmelserna. Förvaltningen kan konstatera att de av nämnden fastställda rutinerna i allt väsentligt överensstämmer med förslaget till gemensamma riktlinjer. Detta betyder att bara vissa smärre justeringar måste göras om förslaget antas.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av tjänstgörande ersättaren Leo Ahmed (V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

I avvaktan på stadsgemensamma riktlinjer använder stadens samtliga stadsdelsnämnder en preliminär lokal rutin för Lex Sarah. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd fattade beslut om preliminär lokal rutin den 24 november 2011. Förslag till en ny lokal rutin, som anpassas efter de stadsgemensamma riktlinjerna, kommer att tas fram av förvaltningens Lex Sarah-ansvariga under hösten 2012.

Det är förvaltningens uppfattning att förslaget till stadsgemensamma riktlinjer är tydligare och vissa områden har utvecklats, t.ex. föreslås att den Lex Sarah-ansvariga kan överlämna informationsansvaret till någon annan, exempelvis en enhetschef.

Förvaltningen kan dock konstatera att ytterligare förtydligande behövs när det gäller hur rapporter enligt Lex Sarah ska bevaras för personer som saknar personakt.

Förslaget om att ta fram en stadsgemensam rutin om uppföljning av inkomna rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen kräver en nära dialog med samtliga stadsdelsförvaltningar. Den gemensamma rutinen måste vara så tydlig att den på ett enkelt sätt kan anpassas till den lokala rutinen.

Förvaltningen anser vidare att ett nätverk med företrädare för stadens stadsdelsförvaltningar, socialförvaltningen och äldreförvaltningen bör skapas för att undanröja brister i tolkningen av de föreslagna riktlinjerna för Lex Sarah.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen stödjer de föreslagna riktlinjerna för tillämpning av Lex Sarah. Riktlinjerna är detaljerade och tydliga och förtydligar ett redan etablerat arbetssätt. Förslaget om en neutral Lex Sarah-ansvarig innebär ett förtydligande.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 augusti 2012 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Robert Lagergren m fl. (S), ledamoten Rebwar Hassan (MP) och ledamoten Rudy Espinoza (V), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 juli 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har i samband med de nya Lex Sarah-bestämmelserna infört två Lex Sarah-ansvariga i stadsdelen samt tagit fram preliminära rutiner i avvaktan på stadens gemensamma riktlinjer. Förvaltningen kommer att behöva anpassa sina rutiner till stadens riktlinjer för Lex Sarah.

Förvaltningen ser positivt på Socialförvaltningens, avdelningen för stadsövergripande sociala frågor förslag till riktlinjer för Lex Sarah.

Som ett led i att kvalitetssäkra verksamheterna inom socialtjänsten och verksamhet enligt LSS ser förvaltningen vinster i att socialförvaltningen och äldreförvaltningen får i uppdrag att utarbeta stadsövergripande rutiner gällande uppföljning av rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen då detta säkerställer ett enhetligt arbetssätt i staden.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa ett enhetligt arbetssätt i staden när det gäller kommunens ansvar för Lex Sarah.

Riktlinjerna är ett stadsövergripande styrdokument. Skärholmens stadsdelsförvaltning föreslår att Socialförvaltningens förslag till beslut ska gälla.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 sep-

tember 2012 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Nämnden anser att det är bra att riktlinjer tagits fram. Riktlinjerna ger stöd i hanteringen av Lex Sarah ärenden. Med riktlinjerna ökar förutsättningen att behandla ärenden likartat i Stockholms stad, vilket ökar rättsäkerheten för den enskilde. Förutsättningarna för att hanteringen av Lex Sarah ärenden skall fungera på ett tillfredställande sätt, är dock att det finns välfungerande system för synpunkter och klagomål på varje förvaltning. Det är också angeläget att det pågår ett systematiskt arbete med Risk och väsentlighetsanalyser, där Lex Sarah anmälningarna beaktas.

Nämnden vill särskilt betona vikten av en gemensam utbildningsinsats för att riktlinjerna skall få avsedd effekt. Det är också viktigt att ett nätverk skapas för handläggarna av Lex Sarah, överbyggande mellan socialförvaltningen och äldreförvaltningen. Nämnden vill också lyfta fram behovet av en väl planerad utbildning, anpassad efter handläggarnas behov och kunskapsnivå.

Vidare föreligger behov av att tydliggöra ansvarsfrågan mellan socialförvaltningen och äldreförvaltningen när riktlinjerna väl är framtagna och att det tydligt framgår när och vem som har ansvaret för att följa upp och revidera riktlinjerna.

Nämnden anser också att det vore av stor vikt att sammanställningar av Lex Sarah statistik presenteras regelbundet, för att synliggöra antal ärenden, fördelningen mellan verksamhetsområden samt vilken typ av ärenden som bedöms som allvarliga missförhållanden/ påtaglig risk för allvarliga missförhållanden mm.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Anders Göransson m.fl. (S) och Gunnar Ågren (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Erik Malm m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser det som positivt med stadsgemensamma riktlinjer för att säkerställa ett enhetligt arbetssätt i staden. Positivt är också att socialförvaltningen och äldreförvaltningen uppdras att utarbeta rutiner för uppföljning av inkomna rapporter och an-

mälningar till Socialstyrelsen samt inkommen information och rapporter och anmälningar från enskild verksamhet, som ett led i att kvalitetssäkra verksamheterna.

Förvaltningen anser att riktlinjen för Lex Sarah bör i avsnitten 6 ”Rapporterings-skyldigheten” och 10 ”Anmälan till Socialstyrelsen” kompletteras så att det tydligt framgår att *rapportering och anmälan ska göras oavsett om missförhållandet eller den påtagliga risken för missförhållandet är undanröjt/avhjälpt eller inte.*

Därutöver bör riktlinjen förtydligas avseende ”Det behöver alltid finnas någon som kan ta emot rapporter vid de tidpunkter som en verksamhet pågår. Om verksamhet bedrivs dygnet runt måste det finnas någon utvald person som ska ta emot rapporter under t.ex. kvällar, helger och nätter. Det måste också finnas någon som tar emot rapporter vid frånvaro t.ex. vid semester eller sjukdom”, sid 12.

Det överordnade är att det finns personal med arbetsledande ansvar som har mandat att vidta omedelbara åtgärder för att rätta till missförhållandet eller den påtagliga risken för missförhållande samt vid extraordinära händelser omgående informera närmast överordnad chef. Mottagandet av den skriftliga rapporten är av underordnad betydelse i det akuta skedet under kvällar, nätter och helger.

Förvaltningen förslår att detta tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att överlämna upprättat tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Majvi Andersson m.fl. (S) och Emelie Roxby Schüsseleder (V), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att de föreslagna riktlinjerna i stort är bra och ger tydliga anvisningar om hur rapportering samt anmälan av Lex Sarah ska hanteras. Det är viktigt att staden har ett enhetligt arbetssätt när det gäller Lex Sarah och att det tydligt framgår att syftet med detta är att förbättra kvaliteten i den egna verksamheten.

De nya bestämmelserna som innebär att det ska finnas Lex Sarah-ansvariga inom respektive nämnd som tar emot och utreder rapporter om Lex Sarah samt att rapporteringsskyldigheten har utvidgats till att omfatta hela socialtjänsten, medför att behovet av administrativa resurser ökar inom nämnden. Det är viktigt att denna aspekt också beaktas i sammanhanget.

Vidare framgår det av de föreslagna riktlinjerna att den nämnd som har verksamhet som bedrivs dygnet runt även ska kunna ta emot Lex Sarah-rapporter under denna tid. Då Lex Sarah-ansvariga i enlighet med de föreslagna riktlinjerna inte bör tillhöra de enskilda verksamheterna, utan utgöra en mera övergripande funktion, innebär detta att nämnden ytterligare behöver rusta för en funktion som tar emot rapporter utöver kontorstid. Förvaltningen skulle istället vilja se en central organisation för mottagande av rapporter, i likhet med exempelvis socialjouren, som träder in utöver kontorstid. Utredningen av rapporten kan därefter tas vid av Lex Sarah-ansvarig på respektive nämnd.

Avslutningsvis ser förvaltningen det som önskvärt att central förvaltning, i vart fall initialt, sammankallar till ett nätverk för Lex Sarah-ansvariga. Detta med tanke på att de nya bestämmelserna omfattar ett bredare område än tidigare. Det skulle underlätta till att nå en samsyn i staden.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 september 2012 att godkänna och överlämna detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på de föreslagna riktlinjerna för staden och att gemensam rutin utarbetas för rapporter och anmälningar till Socialstyrelsen. De föreslagna riktlinjerna ger ett bra underlag för utarbetande av lokala rutiner för handläggning. Förvaltningen arbetar utifrån de föreslagna riktlinjerna vidare med de preliminära lokala rutinerna, socialtjänst och äldreomsorg, som tagits fram under våren 2012. I enlighet med presenterade riktlinjer finns idag utsedd ansvarig inom både socialtjänst och äldreomsorg. Inom Östermalms sdf pågår även arbetet med utarbetande av lednings och kvalitetssystem utifrån Socialstyrelsens nya föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5)

Förvaltningen välkomnar att de föreslagna riktlinjerna tydliggör skillnaderna vid handläggning och ansvar för verksamhet i egen regi och för enskilt driven verksamhet samt att verksamhet som drivs som entreprenad ska likställas med privat verksamhet. I de lokala rutinerna som är under utarbetande kommer skillnaden vid handläggning för de olika regiformerna beaktas.

RESERVATIONER M.M.

Socialnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m fl. (S), ledamoten Stefan Nilsson m fl. (MP) och tjänstgörande ersättaren Jackie Nylander (V) enligt följande.

1. Socialnämnden beslutar i huvudsak enligt förvaltningens förslag.
2. Socialnämnden tillägger följande

För att Lex Sarah ska fungera som det är tänkt måste medarbetare våga anmäla. Det finns all anledning att tro att anställda kan dra sig för att göra det, för att inte stöta sig med chefen eller ledningen. Inte minst är det troligt eftersom situationen direkt eller indirekt kan höra samman med bristande resurser.

Vi menar att det även måste gå att göra anmälningar anonymt till ansvarig myndighet. Plikten att anmäla borde också kombineras med ett skydd mot att arbetsgivaren eventuellt försöker ta reda på vem som anmält eller att en som anmält på något sätt drabbas negativt av detta.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Christoffer Ödman m fl. (MP) och ledamoten Torun Boucher (V) enligt följande.

Det är bra att en arbetsgrupp från äldreförvaltningen, socialförvaltningen och stadsledningskontorets juridiska avdelning på olika sätt arbetar med att ge information, vägledning och utbildning till stadsdelsnämnderna och övriga berörda nämnder om t ex. Lex Sarah.

Men för att komma åt brister i äldrevården krävs att de anställda inte är rädda för att anmäla missförhållanden. Det måste kännas lätt och konstruktivt för personalen att tala med de närmsta cheferna på äldreboendena och hemtjänsten. I olika reportage har det tvärtom framkommit hur rädda de anställda verkar vara för att slå larm. Ofta är det först sedan de slutat som de vågar berätta om vad som hänt. Det verkar som varningssystemet inom äldrevården inte fungerar.

Alla anställda har en plikt att rapportera om missförhållanden på arbetsplatsen. Men Socialstyrelsen får in alldeles för få anmälningar enligt Lex Sarah, vilket inte är svårt att förstå. Anmälningarna får inte vara anonyma och ska lämnas direkt till den som leder verksamheten.

Om Lex Sarah ska kunna fungera som det var tänkt borde därför lagen skärpas. Anställda måste kunna göra anonyma anmälningar direkt till ansvariga myndigheter. Plikten att anmäla borde också kombineras med ett skydd mot att arbetsgivaren eventuellt försöker ta reda på och sedan kanske straffa den som har anmält. Om anställda vågar slå larm kommer antalet skandallrapporter förhoppningsvis också att bli färre i framtiden.

Bromma stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Helen Törnqvist (C) enligt följande.

Lex Sarah är en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet för utförare av omsorgsverksamheterna. Det får aldrig råda tvivel om att medarbetare vid incidenter eller missförhållanden känner oro inför att göra en Lex Sarah-anmälan till Socialstyrelsen.

Det är av stor vikt att det råder konsekvens kring hur anmälningsärenden av Lex Sarah-anmälningar utformas. Alla Lex Sarah-anmälningar från såväl privat som kommunal regi borde skrivas oidentifierade så att de kan anmälas i öppenhet och därmed kunna följas transparent av både politiker och brukare. Vid behov av förtydligande eller kompletterande uppgifter ska alltid Socialstyrelsen ha rätt att under sekretess fördjupa sig i ärendena.

Centerpartiet skulle gärna se att även förskola och skola omfattades av Lex Sarah-bestämmelserna.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Obermüller (MP) enligt följande.

Nya lex Sarah som trädde i kraft 1 juli 2011, med utvidgade bestämmelser inom LSS och SoL som även inkluderade SIS verksamheter, vilket MP anser är mycket bra och nödvändigt.

Med de nya bestämmelserna har personalen större ansvar och skyldighet att anmäla brister och missförhållanden till ansvarig verksamhetschef som sedan skall göra bedömningen om allvarlighetsgraden i ärendet och att föra det vidare till nämnden för eventuella åtgärder från Socialstyrelsen.

MP anser att anmälan bör göras på individnivå direkt till nämnden för att minimera risker att privata entreprenörer vill undanhålla missförhållanden och som därför kan avstå från att framföra anmälningar till nämnden. MP saknar en analys av hur detta arbete fungerar i praktiken, då det inte tidigare gjorts Lex Sarah anmälningar inom dessa områden och det saknas evidensbaserat underlag på om detta system vid anmälan är den bästa lösningen. MP efterlyser en kommande analys och utvärdering av hur många anmälningar som kommer till nämnderna och Socialstyrelsens kännedom och om implementeringen fungerar bland stadens institutioner och LSS boenden.

MP anser att det bör finnas tydligare krav på verksamheterna vad gäller informationsansvaret till anställda. Att enbart informeras vid anställning och återkomma en gång per år, är för lite och för bristfälligt för att implementera en helt ny lag. Inom dessa verksamheter finns det många som arbetar tillfälligt och per timme vilket gör att

det är ett stort flöde av personal som arbetar i skift. MP anser att ett klargörande tillägg bör göras rörande verksamhetens ansvar för informationen. Denna bör ligga som återkommande utbildning inom verksamheten, med information som påminner personal om sitt ansvar rörande Lex Sarah, hur en anmälan går till och vad den innefattar.

MP anser också att ett tillägg skall göras, att missförhållanden bör åtgärdas även under kvällar och helger. Dessa instanser har jourverksamhet bland ansvariga chefer, därför skall det ingå i dennes arbetsuppgift att kunna ta till akuta åtgärder vid allvarliga missförhållanden som drabbar klienter inom SIS och LSS vården som sker kvällstid eller under helger.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Rosa Lundmark (V) och ledamoten Magnus Dannqvist m fl. (S) enligt följande.

1. Nämnden beslutar i huvudsak enligt förvaltningens förslag
2. Dessutom vill vi framföra följande

För att Lex Sarah ska fungera fullt ut måste medarbetarna våga anmäla. Det finns all anledning att tro att anställda kan dra sig för att anmäla, för att inte stöta sig med chefen eller med ledningen eftersom situationen kan höra samman med bristande resurser.

Vi menar att det även måste gå att göra anmälningar anonymt till ansvarig myndighet. Plikten att anmäla borde kompletteras med ett skydd mot att arbetsgivaren eventuellt försöker ta reda på vem som anmält eller att en som anmält på något sätt drabbas negativt av anmälan.

Reservation anfördes av ledamoten Åsa Öckerman m fl. (MP) enligt följande.

Att som svar till kommunstyrelsen åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande med följande tillägg:

- Att även SDF deltar i framarbetandet av gemensamma rutiner för uppföljning
- Att stadens bedömning i ärenden bör vara så generös att även det som inte säkert bedöms som allvarligt anmäls till Socialstyrelsen.

Det kan inte nog poängteras hur viktig uppföljning är. Vi ser det som helt nödvändigt att även stadsdelsförvaltningarna deltar i framarbetandet av gemensamma rutiner för uppföljning för att koppla samman kvalitetsarbetet i staden. Vi vet att just SDF i Enskede-Årsta-Vantör har mycket att bidra med i detta arbete.

Gränsdragningen vad som är allvarliga missförhållanden/påtagliga risker för allvarliga missförhållanden och vad som inte är allvarligt är svår att dra. Därför tycker vi att stadens bedömning av detta bör vara så generös att även det som inte säkert bedöms som allvarligt anmäls till Socialstyrelsen. Det kan t.ex. röra sig om lite ovanligare situationer. Dessutom är det viktigt att i detta väga in att det hela tiden sker en utveck-

ling av den allmänna normen vad som är acceptabelt, det kan exempelvis röra sig om bemötande av funktionshindrade, människor med olika kulturell bakgrund eller andra förhållanden som kan leda till i värsta fall ett fördomsfullt bemötande. Dessa missförhållanden är svåra att bedöma för den som inte befinner sig i samma situation, men kan innebära personligt lidande som ibland, t ex på grund av funktionshinder, är svårt att framföra.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Sebastian Sandström m fl. (MP) och Lars Bäck (V) enligt följande.

Stadsdelsnämnden bifaller i huvudsak förvaltningens förslag. Stadsdelsnämnden tillägger följande:

För att Lex Sarah ska fungera som det är tänkt måste medarbetare våga anmäla. Det finns all anledning att tro att anställda kan dra sig för att göra det, för att inte stöta sig med chefen eller ledningen. Inte minst är det troligt eftersom situationen direkt eller indirekt kan höra samman med bristande resurser.

Vi menar att det även måste gå att göra anmälningar anonymt till ansvarig myndighet. Plikten att anmäla borde också kombineras med ett skydd mot att arbetsgivaren eventuellt försöker ta reda på vem som anmält eller att en som anmält på något sätt drabbas negativt av detta.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Eva Fagerhem m.fl. (S), Johan Faxér m.fl. (MP) och Carita Stenbacka Tenezakis (V) enligt följande.

Att nämnden i huvudsak beslutar enligt förvaltningens förslag samt att därutöver anföras

För att Lex Sarah ska fungera fullt ut måste medarbetarna våga anmäla. Det finns all anledning att tro att anställda kan dra sig för att anmäla, för att inte stöta sig med chefen eller med ledningen eftersom situationen kan höra samman med bristande resurser.

Vi menar att det även måste gå att göra anmälningar anonymt till ansvarig myndighet. Plikten att anmäla borde kompletteras med ett skydd mot att arbetsgivaren eventuellt försöker ta reda på vem som anmält eller att den som anmält på något sätt drabbas negativt av anmälan.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Lars Jakobsson m fl. (MP) enligt följande.

Miljöpartiets representanter i SDN för Hässelby-Vällingby ställer sig bakom den reservation som Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet gör i remissen. Innebörden är att anonyma anmälningar bör tillåtas och att källan till den anonyma anmälan icke får eftersökas. Detta är nödvändigt med tanke på den ökade privatiseringen som sker i samhället och den uppenbara risk för repressalier som finns. Miljöpartiet anser att kvalitetsarbete som på detta sätt direkt berör gamla och resurssvaga personer ska bedömas utifrån en högre prioritering än en organisations integritet.

Det bör nämnas att det finns möjlighet att lämna in anonyma rapporter eftersom Lex Sarah ansvarig i varje organisation är skyldig att fullfölja en sådan rapportering.

Miljöpartiet har till stadsdelsnämnden Hässelby-Vällingby lagt förslag om att förvaltningen en gång årligen skall till nämnden redovisa de anmälningar som pga. Lex Sarah och Lex Maria görs under verksamhetsåret. Givetvis skall den sekretess som gäller i dessa ärenden respekteras. Rapportering ger politiker/ allmänheten en god bild över kvalitetssituationen i stadsdelen. En årlig rapportering över samtliga anmälningarna borde ingå i riktlinjerna för Lex Sarah.

Definitionen av missförhållande bör utgå från mera objektiva grunder än god kvalitet, pga. de olika intressenterna som finns kan en kvalitet som definieras som god skilja sig från vad som är god beroende på vem som är utföraren. Därför bör det i de generella riktlinjerna finnas krav på att god kvalitet definieras skriftligen i förväg mellan beställaren och utföraren så att definitionen av god är klar mellan parterna.

Övriga punkter som förvaltningen i Hässelby-Vällingby tar upp ställer sig Miljöpartiet representanter i stadsdelsnämnden Hässelby-Vällingby bakom.

Det är berömligt att hela socialtjänsten ansvar inklusive SIS och LSS ligger under Lex Sarah. Miljöpartiet i Hässelby-Vällingby ställer sig i övrigt bakom förslaget.

Särskilt uttalande gjordes av ledamot Seyfi Dogan m fl. (S) och vice ordförande Leif Larsson (V) enligt följande.

Vi ställer oss bakom reservationen från (S), (V) och (MP) i socialnämndens protokoll från den 12 juni 2012, § 23.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Ödmark m. fl. (MP) enligt följande.

1. Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar föreliggande yttrande jämte vad som nedan anförts till Kommunstyrelsen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

För att Lex Sarah ska fungera som det är tänkt måste medarbetare våga anmäla. Det finns anledning att tro att anställda kan dra sig för att göra det, för att inte stöta sig med chefen eller ledningen. Inte minst är det troligt eftersom situationen direkt eller indirekt kan höra samman med bristande resurser. Det måste gå att göra anmälningar anonymt till ansvarig myndighet. Plikten att anmäla borde också kombineras med ett skydd mot att arbetsgivaren eventuellt försöker ta reda på vem som anmält eller att en som anmält på något sätt drabbas negativt av detta.

Särskilt uttalande gjordes av Catarina Agrell m.fl. (S) och Reijo Kittilä (V) enligt följande.

Vi välkomnar att Stockholms stad har tagit fram utkast till riktlinjer om hantering av stadens skyldigheter enligt Lex Sarah. Riktlinjerna är väl genomtänkta och säkert till stort stöd för berörda tjänstemän och politiker i hanteringen av dessa frågor i framtiden.

Stockholms stad – och inte minst Kungsholmens stadsdelsnämnd – har ett stort antal verksamheter utlagda på privat drift. En överväldigande del av dessa drivs förutom enligt vad som överenskommits i avtal med staden även med vinstintresse. Meddelarfrihet och meddelarskydd är endast vagt inskrivna i de flesta avtalen. Det finns all anledning att misstänka att många av de anställda inte skulle våga göra en anmälan om missförhållanden i verksamheten.

Det måste gå för anställda hos privata utförare att göra anonyma anmälningar till ansvarig myndighet utan att riskera repressalier från arbetsgivaren.

Vi menar att om Lex Sarah ska få full effekt i de verksamheter som är utlagda i privat regi måste såväl meddelarfrihet som meddelarskydd gälla för de anställda där på samma villkor som i offentligt driven verksamhet.

Staden måste därför i alla upphandlingar ställa detta krav i förfrågningsunderlaget.

Vi vill understryka att vi är medvetna om att det kan vara känsligt även för anställda i verksamheter i egen regi att göra en anmälan om missförhållanden, trots att meddelarfrihet och meddelarskydd gäller här i full utsträckning.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av tjänstgörande ersättaren Leo Ahmed (V) enligt följande.

1. Nämnden beslutar i huvudsak enligt förvaltningens förslag
2. Dessutom vill vi framföra följande

För att Lex Sarah ska fungera fullt ut måste medarbetarna våga rapportera. Det finns all anledning att tro att anställda kan dra sig för att rapportera för att inte stöta sig

med chefen eller med ledningen eftersom situationen kan höra samman med bristande resurser.

Vi menar att det även måste gå att rapportera anonymt till ansvarig myndighet. Plikten att rapportera borde kompletteras med ett skydd mot att arbetsgivaren eventuellt försöker ta reda på vem som rapporterat eller att en som rapporterat på något sätt drabbas negativt av rapporteringen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Robert Lagergren m.fl. (S), ledamoten Rebwar Hassan (MP) och ledamoten Rudy Espinoza (V) enligt följande.

Att stadsdelsnämnden beslutar i huvudsak enligt förvaltningens tjänsteutlåtande med hänsyn till (S), (V) och (MP):s reservation i socialnämnden.

Södermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Anders Göransson m.fl. (S) och Gunnar Ågren (V) enligt följande.

Vi vill hänvisa till den reservation som gavs av S, MP och V i Socialnämnden.

Det är viktigt att det måste gå att göra anmälningar anonymt till ansvarig myndighet. Plikten att anmäla borde också kombineras med ett skydd mot att arbetsgivaren eventuellt försöker ta reda på vem som anmält.

Särskilt uttalande gjordes av Erik Malm m.fl. (MP) enligt följande.

Det är glädjande att äntligen Lex Sarah nu gäller även inom socialtjänstens individ och familjeomsorg.

Vi vidhåller dock att det även fortsatt kan finnas medarbetare som inte vågar anmäla av rädsla för att komma i konflikt med ledningen. Frågan om anonymitet nämns bara i förbifarten, genom att klargöra att det inte är tillräckligt att göra en anonym rapport.

Vi menar att frågan måste fördjupas – hur ska en person som är rädd för indirekta repressalier förhålla sig? Det måste vara möjligt att göra anmälningar anonymt, och det behöver finnas ett tydligare skydd mot att arbetsgivaren gör efterforskningar eller på något sätt låter den som anmält drabbas negativt av detta.

Viktigt är att dokumentationen innehåller anmälarens egen beskrivning av missförhållandena samt en egen bedömning av hur detta kunnat undvikas eller kan undvikas framåt. Det är ett sätt att ta vara på den enskildes engagemang och undvika en genom-

byråkratiserad process där verkligheten och händelserna blir torrt och livlöst beskrivna.

Slutligen bör även den som bedriver enskild verksamhet utse någon som tar emot rapporter och följer upp deras fortsatta verksamhet. Vi menar att det bör vara regel, inte något som bara bör ske ”i allmänhet”, så som det nu står beskrivet på sid. 12.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Majvi Andersson m.fl. (S) och Emelie Roxby Schüsseleder (V) enligt följande.

För att Lex Sarah ska fungera fullt ut är det viktigt alla känner till lagen och vågar göra anmälan. Det kan uppstå situationer där anställda inte vågar anmäla av rädsla att stöta sig med chefen eller med ledningen. Ett sådant scenario är fullt tänkbart om situationen direkt eller indirekt hänger samman med bristande resurser.

Det måste gå att göra anonyma anmälningar till ansvarig myndighet. Plikten att anmäla torde också behöva kombineras med skydd mot att t ex arbetsgivaren försöker ta reda på vem som anmält.

Alla som anmäler missförhållanden enligt Lex Sarah måste känna tillit och trygghet med anmälningsplikten.

Lex Sarah måste få skrivningar som är tydliga i sina anvisningar på hur rapportering och anmälan enligt lagen ska ske. Inte minst är det viktigt att rutiner skapas i de sammanhang då någon inte omfattas av rapportskyldigheten enligt 6.2 i Riktlinjer för Lex Sarah. Det är viktigt att tillse att även alla som inte omfattas av rapportskyldigheten ändå känner till att man kan och ska rapportera observerade missförhållanden till berörd nämnd som i sin tur gör Lex Sarah-anmälan.